

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
за цілий рік . . . 20 кор.
за шість місяців . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; в місяць двічі
з тижня 5 1/2 доларя, або 10
рублів; в місяць по субо-
ти 4 1/2 доларя, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділі руских святах
о 5 1/2 год. по полудні.
Редакція, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламні вшпечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Страшні події на львівській університеті.

(Δ) Змаганє до засновин університету, сеї найвисшої святини культури і науки, виступило в усіх австрійських народів, котрі ще такої святини не мають, або котрих потреб не заспокоює ще у відповідній мірі. Бачимо се у моравских Чехів, у Словінців і Хорватів, у Італійців, а також Русинів з розбудженням народним житєм почали домагати ся окремого українсько-руско-го університету у Львові, щоби тут плекати науку в своїй рідній мові. Спольщенє з кінцем 60-их років минулого столітя львівського німецького університету, на котрім були вже рускі катедри, викликало довголітні спори, а сеї спори прибирали щораз острійшу ціху і дійшли до особливого розятрення, коли на львівській університеті посеред професорів і молодежи академічної запанував всепольський напрям. З огляду на се, що здійсненє оправданого домаганя Русинів на самостійний університет, признаного навіть в значній часті Поляками, могло бути переведене лише дорогою помноженя вступуючих уже катедр руских, всепольскі круги академічні добачили в тім загроженє спольщеного львівського університету, котрий вважали своїм виключним станом посіданя, і в кожній новій доцентурі або професурі рускій виділи мовби замах на спольщений університет, так як би польському народови справді грозила яка небудь небезпека винародовленя з боку Русинів.

Всепольське дневникарство розятрувало

академічну польську молодіж, звиваючи її до оборони мнимо загроженої польскости львівського університету, а змаганє польских політичних кругів до признаня законною дорогою або дорогою цісарского розпорядку польского характеру львівського університету довело до ще більшого розятрення умів з одного і другого боку.

Сею справою заняв ся також укр.-руський клуб парламентарний. Розпочали ся переговори з правительством центральним, котре покликало також до участі намісника і представників польского кола і, як відомо представники укр.-руского клубу поставили домаганє, щоби правительством виділило вступуючі на львівській університеті рускі катедри яко завязок самостійного укр.-руского університету і дало поруку що до засновин єго в певнім означенім речінці, а тоді рускі представники не будуть опирати ся признаню польского характеру львівського університету, котрий в теперішнім єго стані є заснований також для Русинів.

Вже в маю посеред академічної рускої молодежи викликав велике розятренє поступок всепольської молодежи, котра з почином нового півріччя не хотіла допускати руских слухачів на університетські виклади, так що ректорат рускої духовної семінарії був приневолений з жлобою звернути ся до університетского ректора.

Зворушенє викликанє таким поступованєм посеред рускої академічної молодежи повело ся втихомирити д-рови Костеві Левицькому, котрий заручив молодежи, що клуб займає ся поважно сею справою і веде переговори з міродатними чинниками. Вправді переговори сеї були довірочні, та не тільки промови руских послів в посоль-

ській палаті, але й промова Є. Е. Митрополита в палаті вельмож могли впевнити руску молодіж академічну, що представники руского народу дбають про успішну полагоду університетского питаня і тому до порішення сеї справи, а зглядно до оповіщення укр.-руского клубу про вислід переговорів треба було здержати ся з усікими маніфестаціями.

Тимчасом акад. руска молодіж сего не зробила а постановила на університеті скликати віче, відбула в тій цілі наради в четвер вечером, а вчєра в ранці, хоч не одержала від університетского ректорату дозволу на віче в університеті, зібрала ся числом около 300 в III-ій салі на віче. Польска молодіж вважала ся покликаною до оборони мнимо загроженого стану посіданя а з того дійшло до кровавих подій і до вмшаня поліції і судової комісії слідчої в сю справу. Слідство, яке розпочала і дальше веде судова комісія, викаже дійсний стан справи і тоді можна буде впевнити ся, оскільки вірні є розсіянні в першій хвилі тривоги найсуперечнійші вісти про криваві події на університеті.

Але вже сам факт, що на університеті, котрий повинен бути справдешною святиною науки і культури, дійшло до таких подій, стає певним доказом того, що загорілість і нетерпеливість є вельми лихими дорадниками і що се не тільки не приспішить полагоди питаня, але утруднить єго рішенє чинникам, котрі покликані до рішеня таких справ.

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотруди́к.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держи́рука.

(Дальше).

Старше покоління чує відразу до кави і церемоній, а ошибки його зложили би ся на цілий том поправок в вступуючих підручниках *save our vive**). Просити котрого з них, щоби подав чарку кави, є рівне запропонованю правовірному Жидови, щоби краєв шинку, або гіндусови, щоби їв разом з християнином.

Багато ще інших річий, що мають свою ціну у старшого покоління, є для молодшого покоління без вартости. Сьміють ся прим. з святиників, яких старші окружали авреолою за се, що покінчили з відзначенєм наукові заведеня, доказуючи, що правдива наука починаєть ся доперва після покінчення шкіль і що наука шкільна — се тільки лекція борбництва а не саме борбництво.

Розказують страшні річи про розвій новочасної інтерпретації про нові методи герменевтики і Біблії поліхромічної.

Одним словом молодші святиники непокоять і перешкаджають снам поважних і видних ветеранів голодних літ та викликають в них ророцтво, що Ірландію жеде сумна будучність,

коли в ній запанує німецька філософія і звичай питя кави, бо вона знищать святую традицію віри та ірландських звичаїв.

А однак сеї молоді святиники дістали по старшим поколіню найліпшу спадщину. Їх пристрашна віра ривалізує тільки з пристрашним привязанєм до батьківщини. Кождий з них належить до світового стоваришеня „Отців Адораторів“, яке повстало під конець 19-ого столітя і зросте до великанських розмірів в будучности, бо вкінці заясніла в світї свідомість, що довкруги нашої святої ідеї розіграють ся великі боротьби 20-ого столітя.

Самітний наш остров, скупаний в бурливих західних морях, люблять молоді святиники не менше від вигнанців, що плачуть за ним не менше від королів та героїв, що бороли ся за него. Тому, мимо великих зглядів, якими окружаю святиників мойого покоління, бачу ясно, що молодше покоління є більше припорвлене до новочасних потреб. Боева труба заграє небавом до відвороту серед старих рядів й виспіває для молодих клич: в п е р е д !

Сєго вечера, як звичайно, розмова була дуже оживлена й доторкала ся обсягу цілого людського знаня й праці. Вкінці чув я ось які відорвані речєня:

— Оба Балеріні... Певно не вспіють увязнити його... Стріляти ме до народу... Даниїл певно не написав тих книг... Дістав ся до григоріянського університету... Одушевляю ся Бальфуром за його глибоке знанє метафізики... Чи чи-

тали ви статю в „Рекорді“ про еспанську диспензу?... Одержав перворядну парохію в Баярах... Гадаю, що ми не обовязані відправляти тих Служб... Була се гарна проповідь та надто цвітиста... Се „Основи етики“ не видержують критики... Один з наших побідять вас цілковито иншам разом... Рве виноград й цатрини в Тіволі... Скоротив свої студії а тепер видає часопись в Брукліні... Тона коштує тепер 35 шилінгів а певно ціна підскочить ще висше їтд.

Старші під впливом своєї добродушности мовчали, мов студенти, що починають свою науку. Серед цілого хаосу слів вчїпили ся двоє людей: Конєля в політиці і сьв. Альфонса в богословю.

Вкінці розмову поведено одним шляхом. Всіх зацікавила квестія, що є ліпше: чи система доосередочна, що зводить до купи всіх Ірландців, які студіюють богослове, в майнотськїм семінарі, чи відосередочна, що розкидає їх по всіляких європейських університетах. Була се розмова поважна і спокійна, часами тільки був я приневолений ужити дзвінка і кричати:

— Панове, тільки трєх може разом говорити!

(Дальше буде).

*) Уміти жити. — Пр. пер.

Про події на львівському університеті.

Вчера дня 1. липця подали ми короткі звістки о скільки се було нам можливо про сі події дізнати ся.

Коли почали падати стріли, впаав сконсигнований відділ поліції під проводом ком. Т а в е р а, котрий велів зачинити входові двері до університету і обсадити вхід до саль, де находила ся акад. молодіж. Відтак явила ся судова слідча комісія, а іменно предсідник карного суду Мілашевский, слідчий судия радник Рибіцкий з двома протоколянтами і заступник прокуратора Франке, котрі розпочали зараз слідство на місці.

На основі дотеперішних вістий появил ся урядовий комунікат такої основи:

„Дня 1. с. м. около год. 8-ої академ. руска молодіж, котра день перед тим відбувала наради в салі руского „Сокола“, заняла числом около 300 III. салю в університеті без дозволу ректорату, щоби там відбути віче. Присутна в інших викладових саях польска молодіж, побоюючи ся нападу на ректорат, усталила лавки в коритарі для спинення переходу.

Рускі слухачі рушили товпою з салі проти польської молодежи і кинули ся на лавки.

Провідник рускої молодежи, слухач прав Адам Коцко появил ся перший на лавках а зверне ний лицем до поступаючої за ним рускої молодежи, кликнув: „Товариші вперед!“ Тоді — після зізнань свідків — упав вистріл з посеред рускої молодежи, котрий вцілів Коцка в голову. За першим вистрілом посипали ся дальші.

На відгомін стрілів і крик війшла поліція до університетского будинку, щоби привернути порядок. Поліція розділила борючу молодіж, замикаючи значну єї часть в 4 саях, а оставляючи решту на коритарах, відтак зачинено будинок, не випускаючи нікого, ані не впускаючи. Про події повідомлено ц. к. держ. прокураторию. Явилась відтак судова комісія і розпочала протоколярне переслухуванє молодежи, оставшої на коритарах, з котрої значну часть випущено на волю.

Над молодежею, зачиненою в саях, слідчий судия на виносє ц. к. держ. прокуратурі, проголосив слідчу вязницю, а відтак заряджено відставлюванє увязнєних до судових вязниць в ул. Баторія.

Ратункове товариство, котре візвано зараз по приверненю порядку, уділило на місци першої помочи 9 ранним, з того трем слухачам університету. По уділеню першої помочи відставлено до шпиталу Адама Коцка, ранного смертно в голову, Миколая Величковского, раненого кулею в коліно і Витовта Станішевского, раненого острым нарядом, також в коліно. Коцко умер вечером в шпиталу а в єго кишені найдено набитий бровнінг.

Переведене доси слідство потвердило, що між иншими Охримович, слухач IV. р. прав і Решетило, слухач богословія, в цивільнім одягу мали оруже при собі і стріляли до польської молодежи.

В одній з опорожнєних саль, в якій передержувано молодіж руску, найдено 15 бровнінгів і багато боксерів.

Стілько урядовий конунікат. Вісти подавані польськими часописями, виявляють значні суперечности. Головно всепольскі часописи намагають ся виказати, начєб польска молодіж була заскочена несподівано цілою подією і тому велими нечисленно находила ся в університеті. Тимчасом „Przegląd“ пише, що młodzież polska, która wiedziała z góry o tym punkcie programu wiecowego (похід під салю ректора), postanowiła nie dopuścić ukraińców — umieściła się za barykadami і т. д. Kurjer lwow. запевняє, що strzały padały wyłącznie po stronie ruskiej, коли инші часописи польскі пишуть, що w tym i na strzałów trwała czas dłuższy. Неімовірним видає ся, мовби Коцка вцілів руский стріл, бо се свідчили лише польскі свідки, а рускі впевняють инакше. Ідучи на барикади з окликом вперед, не потребував він певно лицем обертати ся до своїх товаришів, як подають польскі дневники, щоби удокументувати, що руский стріл єго вцілів. Деякі польскі часописи подали спершу, що єго вцілено ззаду, значить

з рускої сторони. Дальше слідство мабуть викаже, де правда.

До опису з вчерашного дня, додамо ще, що в наслідок обжалованя з сторони польської молодежи увязнено вчера 130 студентів університета рускої народности, з Поляків не увязнено нікого. „Słowo polskie“ подає вістку, що „prezes Koła polskiego, dr. Głabiński, wyjechał wczoraj wieczorem do Lwowa, aby w charakterze swoim, jako rektor uniwersytetu przy pomocy władz stwierdzić prawdziwy przebieg zajścia“. Ректор львівського університету, покликаний на се становище з чисто політичних причин, приїздить все за пізно. Не було єго тоді, коли всепольска молодіж устроювала бльокаду, хоть тревала она повних три дни. Приїхав він аж тоді, коли настав спокій на університеті. Прибуває він рівнож аж тепер... після катастрофи. Навіть під єго тяжку хвилю, приїзд ректора, який стало перебуває у Відні, викликає дивне вражєне. З сторони університетских властей не зроблено нічого, що могло би довести до спокійного пожитя студентів обох народностей.

Адам Коцко, син бідної вдовиці, ціла єї надія на старі літа, закінчив вчера житє. Похорони відбудуть ся в неділю або донеділок. Час і місце поки що не означєні, бо як ходять поголоски, з клініки не хотять видати тіла родині.

„Słowo polskie“ кує дальше оруже против руского народа. Ово взиває ряд, щоби він без проволочно перервав всякі переговори з українським клубом в справі університету, „gdy partya ukraińska zbrodnią swe żądania wymusić się stara, gdy krwawe groźby posła Dniestrzańskiego w parlamencie okazały się nie retorycznym jeno frazesem — lecz niestety realną zapowiedzią masowych czynów zbrodniczych“.

До таких голосів ми привикли. Впрочім „Słowo Polskie“ може приписати виключно собі і євому сторонництву заслугу сєго страшного розведнаня двох народів, які заселяють Галичину. Чи єце мало нещастя? Чи такі легководушні оклики не викличуть ще більшого розярєня і ненависти. „Słowo Polskie“ повинно би тямити, що не яло ся єму бути гробарем, що копає яму не лише рускому, але й євому народови. Так само і „Gazeta Narodowa“ всю вину намагає ся приписати лише рускій молодежи і взагалі Русинам.

Промова посла Єротея Пігуляка

підчас генеральной дебати палати послів над бюджетом на 54. засіданю XX. сесії дня 13-го червця 1910.

(Дальше).

Від того часу вступає москвофільство в Галичині і на Буковині в другу стадию своєї діяльности. До тепер оно обмежало ся на теоретичній роботі, розбудженю симпатії до білого царя, а від тепер воно починає брати ся таки до реальной роботи. Оба краї засипано інститутами, в яких виховує ся московских яничарів. В кожній українській громаді протиставлять українським інституціям і товариствам того самого рода свої як гімнастичні і огневі товариства, читальні, райфайзєнскі каси і т. д. Взагалі на кожду культурну роботу Українців они відповідають такою самою роботою але з инним духом і напрямом. А се все на те тільки, аби спаралізувати національну свідому роботу Українців і тим скорше та лекше приєднати для російского молоха.

Тепер хіба вже не може бути для нас загадкою, що має значити ся підпольна робота „доброго сусіда“ на східнім пограничу нашої держави, в якій роботі сусід має вже вироблену рутину і до чого она кінець кінцем доведе. А се тим лекше їй удасть ся, що гнобленє Українців Поляками і Румунами цілком не зменшило ся. Серед такого положєня свобідний поступ і розвій укр. народа в Австрії є немислимий і тому не дивниця, що серед того народу повстає, як відрух, радикальний напрям в політиці з одної сторони, а москвофільство — з другої сторони. Вкінци, аби йти певним кроком наперед до своєї ціли, вхопили ся молоді москвичі своєю способом, невідомого давним старорусинам, іменно вивідуванє і розсліджуванє австрійских твердинь і воєнних плянів, як про се ми недавно мали нагоду череконати ся з нагоди недавних подій у Львові і в Чернівцях.

Такий є стан москвофільства в Галичині і на Буковині сегодня. Що значить радикалізм,

не потребує пояснювати особливо в отсій палаті.

Лишень мимоходом добавлю, що радикальна струя повстає й розвиває ся серед народу в наслідок двох екстремів. Або даному народови дїє ся велике лихо і кривда і тоді радикальні борці хапають ся послєдних средств і способів борби, або даному народови дуже добре поводить ся, і він вироднює ся. Так я собі пояснюю приміром сю чи ту ірреденту в державі. Українськой радикалізм се продукт безмежного польского гнету, українскі десперати се діти вивернені до гори австрійської штуки правління державою, яка то штука полягає в тім, що віддала на поталу український народ другим народам. І тому ані Поляки ані правительство не мають права нарікати на український радикалізм і русофільство, бо се плід їх праці.

Українскі десперати а за ними і російскі агенти є одними дітьми спільної матери: польскої і австрійської політики. Усуньте той звіймовий стан, в якім через вас находить ся український народ, а екстрєми сами через себе усунуть ся. А тому що так робите, то научіть ся любови від инших радикалів, бож єї екстрєми є природними дітьми їх любови до українского народу, або ще красше, дайте назад загарбані права українському народови, а українскі радикали, які лишєнь тому й уживають послєдних средств в борбі, що ви забрали права, а певно з них повстануть спокійні горожани, що люблять свій народ.

Инакше річ має ся з десператами—з українськими апостолами москвофільства. Сі вже вийшли з природної дороги житевої, їх вже не навернеш на праву дорогу ніякими природними средствами.

История москвофільства серед австро-українского народу коротко — така: Частива української інтелігенції каже собі по просту так: Положенє Українців в Австрії є невиносиме, безвихідне і безнадійне. Судячи по тому, як річ тепер стоїть і по тому, як міродайнї чинники австрійської держави трактують сей народ, повинні би Українці в Галичині стати Поляками, на Угорщині — Мадярами, що й дійсно так робить ся. Але ми на се не можемо згодити ся, кажуть собі ті панове. І тому, що нема инакшого виходу, ми радше розплиньмо ся в російскому морю. Щож може бути лекше, як таких людей забрати до Петербурга і Москви. Щож може бути лекше, як при помочи таких елементів змалювати з одного боку сумне політичне і материяльне положєне Українців в Австрії перед очима народу в найтемніших красках а з другого боку манити тойже народ найострійшими, найблискучійшими російськими фатаморганями?

А се дїєть ся що днини в Галичині і на Буковині в москвофільских часописях, інтернатах, читальнях і т. п.

В сій страшній національній борбі на жите і смерть остали Українці не лишєнь самотними без найменшої помочи зі сторони держави, але й та держава, якої велику складову частину ми творимо, якій ми даємо велику державну оборону, бо наших українских вояків в Австрії мож начислити на 65.000 і якій ми платимо великий та тяжкий податок, та держава ослаблює іще сили українского народу в єго борбі з москвофільством, комплікуючи ту борбу єще вмішуванєм ненависти сусідских народів до него. Се виглядає смішним, але так оно дійсно є, Австрия рубає своє власне тіло на найчутливішій частині своєї державного організму, на сході монархії.

Я позволю собі звернути з питанєм до ексцелєнцій та президента міністрів, п. міністра війни, п. міністра внутрішних справ і п. міністра заграничних справ. Як представляють собі панове вихід з сєї нерівної борби, певно не рівнодушної для Австрії?

Відповідь на се питанє в останних часах москвичі дуже улекшили. Через незвичайно пильне поглибленє т. зв. старорусів в студії над укріпленями на сході монархії питанє се розяснено.

Аж коли москвичі почали дотикати ся найчутливішых місць нашої державної сили, війскових укріплєнь, тоді виступили також дотичні рішаючі чинники. Вкінци почув п. Марков з мі-

ністерської лавки відповідь, що з виїмком чотири роки малих громад липованських на Буковині, нема в Австрії ніяких Москалів, вкінці заряджено дисциплінарку проти модерного тубадура, попа Богатірца, котрий робить прогульки до Петербурга, щоби там заспівати піснюку: „як то гарно було, коли Буковина належала до Росії“. (Пос. Марков: Се ваша видумка!) Та ви инакше нічого й не зумієте сказати. (Посол Марков: Таж то ваш контркандидат і ви его знищили!) Пане, се неправда, що ви базікаєте; кожний прецінь знає, що ви таке. (Веселість. — Оклики). Я дуже жалую ваших товаришів. Прошу, Росія велика, там найдете приют! (Др. Марков: Але вас би там не прийняли!) Алеж я не маю охоти туди йти, тай ніколи не робив прощі до Петербурга. (Оклики). Алеж прошу, там для вас рай, тай годі, там за вас будуть журити ся. (Оклики Маркова). Ідїть до Росії, там сьвятий лад! (Оклики: Дальше!) Позвольте й ему говорити. (Веселість).

Отже тому Богатірцеві виточено дисциплінарку і его zdeградовано з пароха на кооператора. (Оклики). Але греко-православна консистория параліжує дисциплінарку свого любимця тим, що не хоче его дати до якогось нешкідливого румунського кута (Оклик посла Сімїоновича). Пане, він дуже добре надає ся і до румунського повіту. (Оклики). Певно, вам жаль пана Богатірца, але щож я вдїю? (Повздержливі оклики).

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Угорський міністер скарбу др. Лукач відбув недавно конференцію з австрійським міністром скарбу д-ром Білінським. В тій конференції взяли також участь губернатор і генеральний секретар австро-угорського банку. Народа вела ся над цілим рядом банкових справ. Показало ся, що справа продовження банкового привілею і інші банкові питання не робили найменших труднощій. Зате дотичне питання про платбу готівкою довело до великих ріжниць в поглядах обох міністрів. Австрійський міністер скарбу опирає ся платбі готівкою, якої домагає ся угорський міністер скарбу. Невагом буде муєв др. Білінський удати ся до Будапешту. Взагалі, як каже др. Лукач, є ще великі труднощі і ріжницї в поглядах між тими обома сторонами.

Палата послів угорського союму вибрала своїм предсеїдником Адальберта Берзевіція 211 голосами. Кандидати опозиційних сторонництв Адальберт Апонї (зі сторонництва Кошута) одержав 78 голосів. Правиця повитала вибір оплесками і окликами „Eljen“. Містопредсеїдниками вибрані: Людвик Наваї (зі сторонництва праці) 195 голосами і Франц Кабос (сторонництво праці) 196 голосами. Кандидати зєдиненої опозиції одержали 75 і 71 голосів. Після виборів предсеїдник по старшинстві Мадарас уступив, складаючи палаті желаня богатої в вислїди праці, а на предсеїдницку естраду удав ся нововибраний предсеїдник в угорськїм строю, в товаристві обох містопредсеїдників, витаний оплесками, Берзевіці виголосив довшу промову, в якій посвятив посмертну згадку королеви Едвардови і помершим послам.

Брати гр. Каролї, вибрані до угорського союму яко прихильники ідеї 1848 р., розпочали забіги около утвореня спільного опозиційного блоку, до якого мали вїйти сторонники Кошута, Юста і католицьке народне сторонництво. Народне католицьке сторонництво і сторонництво Кошута заявили ся за блоком, зате Юст, порозумівши ся зі своїми сторонниками заявив, що злука з Кошутом неможлива, бо Кошут відкидає загальне, рівне, безпосереднє і тайне виборче право, а крім сего відрубність угорського банку.

Заграниця.

Як вже відомо, задумує Порта в своїй відповіді на ноту опікунчих держав поставити їм домаганє, щоби в нарадах над остаточним полагожденєм кретийського питання взяли участь також Австро-Угорщина і Німеччина. Віденські

політичні круги не мають доси про сей замір Порти ніякої урядової вісти. В тих кругах звертають увагу на заяву Астро-Угорщини і Німеччини, які присталиб до концерту опікунчих держав і взялиб діяльну участь в переговорах що до кретийського питання, колиб мало зайти питання що до основної зміни в міжнароднім становищі сего острова. А яко таке вважають прилукку Крети до Греції. Установленя автономії для Крети не вважають одначе такою обставиною, якаб вимагала співучасті обох середно європейських держав.

Кажуть, що амбасадори опікунчих держав мають знов представити Порті, щоби положила кінець бойкоту. Після інформацій Порти має кретийська більшість під проводом Веніельоса переперти у інших сторонництв участь магометан в засіданях парламенту, а виконний комітет відповідно до бажаня держав згодив ся допустити магометанських урядників до сповнюваня їх чинностей.

Державна рада.

В посольській палаті ведено розправу про роздаванє робіт прилюдних і опіку над мешканцями.

В розправі над внесенєм п. Гросса промовляв спершу п. Купчак, а відтак міністер др. Білінський, котрий вказав на се, що ще в 1908. р. вніс начерк закона про реформу податків від будинків, але задля замкненя сесії не приступлено до розправи над сею предлоγοю. В осени 1909. правительство знов внесло сю предлогу з постановами про утворенє фонду опіки над мешканцями, з виключенєм розкішних будівель. Начерк утвореня фонду опіки над мешканцями, вироблений комісією, над котрим відбуває ся розправа, ріжнить ся так значно від правительственной предлоги, що не може бути основою закона, який має бути ухвалений. Відносить ся се особливо до постанов, щоби рікріччю признаво по 6 міл. корон на сей фонд, а також що до многих інших постанов сего начерку має правительство поважні сумніви. Введенє в житє фонду мешкального може бути здійсненє разом з реформою податку від будинків. Правительство вважає своїм обовязком вказати на сі сумніви в посольській палаті, а зробить се також в палаті вельмож. Правительство готово заповнити, що по відкритю держ. ради в осени, предложит змінений начерк закона в справі реформи податку будинкового в злуці з утворенєм фонду опіки над мешканцями. Можливо також що посольська палата ухвалить також внесеня комісії, котрі відтак змінить палата вельмож. Міністер однак не може згодити ся на сі внесеня комісії.

Пок. Шпачек заявив ся за внесенями комісії.

Пос. Цулєгер ім. німецьких хліборобників заявив ся за начерком комісії, але бажав також суспільної опіки над рільними робітниками. Заявив також, що буде голосувати проти резолюції Морачевского, щоби для заради перед дорожною дано робітникам зарібки починаю будови водних шляхів.

Відтак перервано розправу над сим предметом.

Пос. Смерчек домагав ся узглядненя краєвих язиків в тексті рент.

Пос. Куранда піддержує се домаганє, бо се причинить ся до їх розпродажи.

Пос. др. Кость Левицкий запитує предсеїдника палати про вчерашні події на львівськїм університеті і зазначає, що се був обдуманий напад польських студентів на руских і просить, щоби сей запит предложив зараз міністроу просвітї.

Предсеїдник обіцяє се зараз вчинити.

На сім закінчено засіданє, слїдуюче в пятницу

Між запитами вчерашніми знаходить ся запит д-ра К. Левицкого в справі вчерашніх подій на університеті.

Бюджетова комісія відбуває неустаннє засіданє, бо сторонництва більшости намагають ся зломити опір Словінців.

Засіданє має тривати аж до полагоди предлоги про італійський правничий виділ.

Поодинокі сторонництва визначають своїх членів і устанавляють господарів, щоби пильнували присутности 37 членів в комісії потрібних до правосильних ухвал. В одній з сусідних саль утворено спальню, звідки електр. дзвінками будуть взивати послів до голосованя.

Пос. Демшар, котрий не докінчив своїх виводів передвчєра, промовляв до 7 вечєр і предложив 33 внесєнь. По промовах д-ра К. Левицкого і Драского перервано засіданє. Промову розпочату вчєра докінчить на нинїшнім засіданю.

Відгомін вчерашніх подій університетських в держ. радї:

В державній радї наслїла звістка про вчерашні події около 1-ої години і викликала велике вражінє. Голова укр. руского клубу др. К. Левицкий заявив редакторови дневника „Die Zeit“: Львівські події в такім виді склали ся несподівано. Серед руских слухачів було розярене, котре повело ся нам лише з трудом втихомирити. Тодї поставлено правительству рішучє домаганє, щоби до кінця червця рішено справу окремого укр. руского університету. Сего не рішено і не відомо нам нічого про причини нинїшних подій. Можна однак припускати, що нетерпеливість і роздратованє руских слухачів дійсно причинило ся до тих подій.

Презєс кола польского др. Глобінський виїхав вчєра до Львова, щоби яко ректор університету дізнати ся про дійсний стан подій!

Просимо відховити перегплату.

Новинки.

— Календар. В недділю: руско-кат.: Методия; римо-кат.: Анатоля. — В понеділок: руско-кат.: Юліяна тарс. мч.; римо-кат.: Флявіяна. — Ві в торок: руско-кат.: Евсевія свщм.; римо-кат.: Івана і Павла.

— Русна гімназия у Львові. Статистика учеників головного заведеня: З початком шк. р. 1909/10. вписало ся 722 уч.; протягом року виступило 86 (з того 2 померли), прийнято нових 22, так що при кінці шк. року було 658 в 8 класах, а в 17-и відділах (I. кл. мала 3 відділи). При класифікації було відзначаючих 63, здібних до висшої класи 482, взагалі здібних 12, нездібних 56, поправку з I предмету дістало 38, а 7 має доповнити іспит. На надобовязкові предмети ходило: на науку польскої мови 423, французскої мови 46, співу 133, рисунків 93, стенографії 48, а гімнастики 467. Чесне заплатило в I. півроці 101, а в II. півроці 170 учеників, разом в квоті 10.840 К, а приватисти 680 К. Стипендії побирало 8 уч. в квоті 1536 К. Ученики були всі руско-кат. обряду з виїмком 3 римо-католиків і 1 православного.

В філії було 5 клас. V. класа мала один відділ з 59 учениками, а інші (I—IV) класи по 2 відділи. З початком року вписало ся 585 учеників, а при кінці остало 541. Класифікація випала так: 53 відзначаючих, 338 здібних до висшої класи, 60 взагалі здібних, 36 нездібних, 50 поправок, а 5 доповняючі іспити. На науку польскої мови ходило 402 учеників, на французске 5 (!), на спів 90, гімнастику 138, стенографію 59. Шкільну оплату зложило в обох півроках 183 уч. в квоті 6.920 К, а приватисти заплатили 760 К. Стипендистів було 10, які побірали разом 2.070 К стипендій. З виїмком 2 римо-католиків були всі ученики руского-кат. віроісповіданя.

Порівнюючи вислід класифікації в обох заведенях рускої гімназии у Львові бачимо, що в головнім заведеню класифікація випала о 1·3% лїпше, бо число нездібних до висших клас разом з поправками і доповняючими іспитами виносить там лише 15·3%, коли в філії се число виносить 16·6%.

— „Народный съезд“, сторонники Дудикевича відбув ся дня 29. червня при участі около 150 людей. Як пише „Галичанин“ учасники переїхали ся здорово по всіх, хто Дудикевичеві не на руку, а спеціально по „Галичанин“, до якого найбільше „придрались“ др. Глушкевич і пос. Марков. Против дра Короля промовляв, о. Сенік, против пос. Глібовицкого „сътваль“ „polski Sokół“ пос. Курилович, який назвав останного „прекрасный Николушка“, а всі нещастя „истинно русских“ звалив на него і на о. Давидяка. Пос. Сенік назвав сторонників о. Давидяка „старыми калашами“. „Галичанин“ радить всім обидженим віднести ся до таких окликів „сът наплевательной точка зрївня“. „На

